

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
МИСТЕЦТВ І КУЛЬТУРИ

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА ЛІТЕРАТУРА

Програма для музичних училищ

Київ - 1995

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
МИСТЕЦТВ І КУЛЬТУРИ

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА ЛІТЕРАТУРА

Програма для музичних училищ

Київ - 1995

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Курс української музичної літератури в умовах утвердження незалежної державності потребує нових методологічних принципів. Українську музику необхідно розглядати як складову частину загально-слов'янської і європейської музичної культури. Однак, вона має свої неповторні традиції, що склалися на ґрунті національно-художнього мислення. Її піднесення і розквіт є виявом національного самоусвідомлення.

Складність і протиріччя суспільних умов у різні історичні періоди обумовили шляхи розвитку національної музичної школи. Сучасність створює якісно нові умови для відродження національної музичної культури і піднесення її на новий щабель розвитку.

В загальній системі музично-професійного виховання українська музична література є найбільш відповідальним розділом. Розуміння історичних шляхів розвитку української культури, вивчення зразків української класики, життєвого і творчого шляху видатних композиторів, а також широке ознайомлення із сучасними досягненнями української музики — конкретні завдання курсу. Принципове значення має усвідомлення взаємодії національно-культурних традицій з процесом музичного розвитку слов'янських та західно-європейських країн.

Курс побудовано за історико-монографічним принципом. Вибір музичних творів, що включені до програми, зумовлений їх історичним значенням, яскравістю художньо-образного змісту та стилєвих властивостей.

Викладачу надається можливість вибору того чи іншого твору з числа рекомендованих, що залежить від спеціальності студентів, їх підготовленості, наявності в училищі нот і записів музичного матеріалу.

Українська музична література вивчається студентами музичних училищ виконавських спеціальностей в обсязі 74 години: V семестр — 34 години, VI семестр — 40 годин; на теоретичному відділі — в обсязі 142 години: V семестр — 34 години, VI семестр — 40 годин, VII семестр — 40 годин, VIII семестр — 34 години.

Доцільно здійснювати перевірку знань студентів шляхом усного опитування і письмово, перевіряючи знання музичного матеріалу.

Екзаменаційний білет повинен включати три питання: перше може бути пов'язане з конкретним твором і у відповіді передбачається його конкретний аналіз. Друге — із змістом біографічного або оглядового характеру, до якого також можливе включення музичних творів, але без детального аналізу. Третє — перевірка знань музичного матеріалу.

На допомогу викладачеві в кінці програми надається коротка бібліографія.

Укладач

І.М.Рябцева, викладач Дніпропетровського музичного училища ім. М.І.Глінки

Рецензенти

Є.В.Дроганова, викладач Криворізького музичного училища

Л.Г.Лісничка, викладач Чернігівського музичного училища ім. Л.М.Ревуцького

Л.В.Шекіна, викладач Артемівського музичного училища

Автор висловлює подяку члену Спілки композиторів України, кандидату мистецтвознавства, голові циклової комісії відділу теорії музики Дніпропетровського музичного училища ім.М.І.Глінки, викладачу-методисту, президенту Асоціації дитячого естетичного виховання Дніпропетровської організації Всеукраїнської музичної спілки *А.К.Посташній* за цінні поради і зауваження.

Відповідальний за випуск

С.П.Шикаренко

Редактор

О.Г.Підсуха

© Республіканський методичний
кабінет навчальних закладів
мистецтв і культури, 1997

ПРИБЛИЗНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		02040101-020406701	02040701
		<i>V семестр</i>	<i>V семестр</i>
1.	Вступ. Основні етапи української музичної культури — 1-ої половини XVIII ст.	2	6
2.	Музична культура України 2-ї половини XVIII – початку XIX ст.	1	2
3.	Березовський М.С.	2	4
4.	Бортнянський Д.С.	2	6
5.	Ведель А.Л.	1	2
6.	Перші зразки вітчизняних симфонічних творів	2	4
7.	Музична культура України середини і 2-ої половини XIX ст.	1	2
8.	Гулак-Артемівський С.С.	3	6
9.	Ніщинський П.І.	2	2
Всього:		–	34 години
			<i>VI семестр</i>
10.	Лисенко М.В.	10	14
11.	Калачевський М.М.	2	2
12.	Сокальський В.І.	1	2
13.	Аркас М.М.	1	2
14.	Творчість композиторів Західної України 2-ої половини XIX ст.: Січинський Д.В., Вахнянин А.К.	4	4
Всього:		34 години	–
			<i>VI семестр</i>
15.	Музична культура України кінця XIX – початку XX ст.	1	2
16.	Леонтович М.Д.	3	4
17.	Стеценко К.Г.	1	4
18.	Степовий Я.С.	1	2
19.	Людкевич С.П.	4	4
Всього:			40 годин
			<i>VII семестр</i>
20.	Основні етапи розвитку музичної культури України у 20-50-х рр. XX ст.	1	4
21.	Косенко В.С.	1	2
22.	Ревуцький Л.М.	4	6

23.	Лятошинський Б.М.	6	10
24.	Штогаренко А.Я.	2	2
25.	Данькевич К.Ф.	2	4
26.	Музична культура України 60-90-х рр. XX ст.	1	2
27.	Скорик М.М.	3	4
Всього:		–	34 години
			<i>VIII семестр</i>
28.	Дичко Л.В.	2	4
29.	Станкович Є.Ф.	4	6
30.	Сільвестров В.В.	2	4
31.	Губаренко В.С.	2	6
32.	Бібік В.С.	–	4
33.	Творчість українських композиторів на сучасному етапі	–	10
Всього:		40 годин	34 години

ЗМІСТ КУРСУ

ТЕМА 1. Вступ. Основні етапи розвитку української музичної культури

IX – 1-ої половини XVIII ст.

Історичні умови розвитку української музичної культури від часів Київської Русі. Галицько-Волинська держава — осередок політичного і культурно-національного життя XII — XIII ст. Запорізька Січ в історії визвольної боротьби українського народу XV — XVII ст.

Розвиток архітектури, іконопису, народного живопису, літератури, книгодрукування.

Освіта в братських школах, колегіумах; Київсько-Могилянська Академія — перший вищий навчальний заклад Східної Європи; музична освіта в Київсько-Могилянській Академії. Визначна роль виконавців Академії у становленні освіти і розвитку російської культури у XVIII ст.

Професійна церковна музика, реформа церковного співу XVI ст. М.Ділецький — теоретик, автор партесних творів. Партесний концерт кінця XVII — початку XVIII ст.

Світські жанри в міському побуті XVI — XVIII ст., канти і лесальми.

Зародження українського театру: вертеп, шкільний театр, різдвяна драма.

Музичний матеріал:

- Зразки Нотного Обіходу Києво-Печерської Лаври XVI ст.
- Партесні концерти: “Сначала днесь”, “Слепий радивийся”, “Горжествуй, Россійська земле”.
- М.Ділецький: “Херувимська”, “Достойно есть”, “Горжественное песнопение”.
- Одноголосні пісні: “Ах, Українонько”, “Ой, біда, біда мні чайці-небозі”, “О, роскошная Венера”, пісні Г.Сковороди.
- Канти: “Що я кому виноват”, “Ішов козак з України”, “Циголь туту має”, “Радуйся, радість твою воспівано”, “Златокованную трубу”.

ТЕМА 2. Музична культура України 2-ої половини XVIII — початку XIX ст.

Успішно-історичні умови розвитку культурно-мистецького життя в Україні. Роль українських митців у розвитку російської культури.

Загальне піднесення і розквіт українського мистецтва, науки, філософії; утвердження гуманістичних ідеалів:

- ✓ живопис — А.Лосенко, Д.Левицький, В.Боровиковський;
- ✓ архітектура — С.Ковчир, У.Григорович-Барський;
- ✓ література — Ф.Прокопович, І.Некрасевич, В.Кашнітс;
- ✓ наука, філософія — У.Палетика, Г.Сковорода.

Розквіт музичної культури на тлі вітчизняної культури XVIII ст. Її зв'язок з кращими надбаннями західно-європейської музики і вплив на подальший розвиток музичного мистецтва.

Розвиток жанру партесного концерту. Нові риси циклічного хорового концерту — послідовність музичної драматургії; тематичний розвиток, насиченість інтонаціями, близькими до народно-пісенних джерел; вплив національного хорового співу.

Кріпацькі оркестри і хорові капели в Україні.

Розвиток інструментальних жанрів в музичному побуті.

ТЕМА 3. Березовський М.С. (1745-1777)

Видатний майстер вітчизняної музики середини XVIII ст. Життєвий і творчий шлях.

Засновник жанру циклічного партесного концерту, в якому узагальнив надбання західно-європейської і вітчизняної хорової музики.

Концерт “Не отвержи меня во время старости”, його стилістичні риси: лірико-драматичний характер образів, визначальна роль тематизму, високий ступінь упорядкованості ладо-гармонічного розвитку.

Музичний матеріал:

- Концерт “Не отвержи меня во время старости”.

ТЕМА 4. Бортнянський Д.С. (1751-1825)

Найвидатніший представник вітчизняної культури кінця XVIII — початку XIX ст. Гуманістична спрямованість творчості. Життєвий і творчий шлях. Розмаїття жанрів, представлених у творчості. Хорові твори митця — самобутні явище музичної культури, де композитор органічно поєднав традиції національно-хорового мистецтва, західно-європейського барокко, класицизму; розвинув започаткований М.Березовським жанр циклічного концерту.

Риси класицизму в оперних, камерно-інструментальних та камерно-вокальних творах.

Музичний матеріал:

- Концерти для хору № 24, 32.
- “Херувимська” № 7.
- Соната № 3 Фа-мажор для клавесину.
- Соната № 2 До-мажор для клавесину.

ТЕМА 5. Ведель А.Л. (1772-1808)

Видатний майстер хорового концерту XVIII ст.

Життєвий і творчий шлях композитора.

Зв'язок з кантовою та народно-пісенною традицією у переважній кількості хорових творів.

Музичний матеріал:

- Концерт № 3 “Доколе, Господи, забудеш мя”. Херувимська.

ТЕМА 6. *Перші зразки вітчизняних симфонічних творів.*

“Симфонія на теми українських народних пісень” (До-мажор) Е. Ванжури, Симфонія соль-мінор невідомого автора початку XIX ст. — типові зразки початкового етапу розвитку української симфонії. Народнo-піснна основа тематизму в поєднанні із загально-європейськими прийомами розвитку, особливості будови циклів.

Музичний матеріал:

- “Симфонія на теми українських пісень” Е. Ванжури.
- Симфонія соль-мінор невідомого автора початку XIX ст.

ТЕМА 7. *Музична культура України середини і другої половини XIX ст.*

Особливості історичного розвитку України в середині та другій половині XIX ст. Борьба прогресивних сил суспільства за збереження і розвиток національної самосвідомості. Формування естетичних ідеалів народності й демократизму під впливом філософських концепцій М.Чернишевського, В.Бєлінського, М.Костомарова, поезії Т.Шевченка, прози М.Гоголя.

Гальмування розвитку української культури з боку царського уряду. Репресивні заходи — Валувєвський указ 1863 р., Емський указ 1876 р.

Становлення української національної композиторської школи у II половині XIX ст. Видатна роль творчої діяльності М.В.Лисенка — засновника вітчизняної музичної класики. Розвиток музичних жанрів на засадах народно-національної музичної мови і творчого узагальнення досвіду російських та західно-європейських композиторів.

Плідний розвиток музично-драматичного театру; опанування і розвиток оперного жанру.

Розвиток наукової фольклористики — О.Серов, М.Лисенко, П.Сокальський, Ф.Колесса, І.Франко, Л.Українка.

Активізація концертного життя, мистецьких зв'язків між східно-українськими, галицькими та російськими діячами. Широкий резонанс в творчості вітчизняних митців у Росії та країнах Західної Європи.

ТЕМА 8. *Гулак-Артемовський С.С. (1813 — 1873).*

Видатний співак, представник вітчизняної музичної культури 2-ої половини XIX ст.

Творча біографія.

Опера “Запорожець за Дунаєм” (1862) — перша українська лірико-комічна побутова опера. Патріотична спрямованість, реалістичне зображення національних характерів, побуту. Романтичний акцент у розкритті історико-героїчної тематики. Три сюжетні лінії: лірична, побутово-комедійна, загально народна.

Органічне поєднання усталених оперних форм з традиціями українського національного театру. Значення пісенно-танцювальних жанрів для розкриття характерів головних героїв опери. Хори в опері.

Музичний матеріал:

- Опера “Запорожець за Дунаєм”.

ТЕМА 9. *Нищинський П.І. (1832 — 1896)*

Представник прогресивних кіл української інтелігенції 2-ої половини XIX ст. Різномітна громадська і творча діяльність. Основні етапи життєвого шляху композитора.

“Вечорниці” — музично-драматична картина з народного побуту — сцена до поеми Т.Шевченка “Назар Стодоля”. Зміст і композиційна будова. Народність образів, музичної мови, узагальнення типових рис національного хорового співу, стилевих особливостей деяких фольклорних жанрів.

Музичний матеріал:

- “Вечорниці”.

ТЕМА 10. *Лисенко М.В. (1842 — 1912)*

Видатна воля митця в історії розвитку української музичної культури дожовтнєвого періоду як засновника національної класичної музики. Суспільна, виконавська, фольклористична, педагогічна діяльність митця. Демократична спрямованість ідейно-художніх принципів. Жанрова різноманітність творчості. Поєднання краших досягнень західно-європейської і російської музики з традиціями національного мистецтва. Світове визнання творчості композитора. Життєвий і творчий шлях; характеристика кожного з періодів.

Обробки народних пісень:

Різноманітність жанрового охоплення національного фольклору. Органічне поєднання характерних властивостей народно-пісенного матеріалу з професійними прийомами музично-тематичного розвитку в хорових і сольних обробках. Їх роль у збагаченні музичної культури слов'янських народів.

Оперна творчість:

Провідна роль оперного жанру в творчості композитора. Жанрові різновиди. Демократичність змісту опер. Творчий розвиток традицій російської опери та українського музично-драматичного театру. “Тарас Бульба” (1880-1890) — історико-народна драма; найвище досягнення у розвитку української опери XIX ст. Розкриття героїко-патриотичної ідеї через створення узагальнених типів національного характеру, відтворення подій історичного минулого. Поєднання у драматургії опери героїко-епічної та лірико-драматичної ліній. Новаторське використання досягнень історико-драматичної опери. Збагачення її національно-своєрідними рисами.

“Наталка Полтавка” (1879) — зразок лірико-побутової опери.

Роль М.Лисенка в упорядкуванні музики до "Наталки Полтавки" І.Копляревського. Вияв специфічних рис оперної драматургії у побудові сольних, ансамблевих вокальних номерів, увертюрі, антрактах.

«Музика до "Кобзаря"» — перша найбільш глибока інтерпретація поезії Т.Шевченка, місце і значення її в творчості композитора. Відображення в «Музиці до "Кобзаря"» теми страждань, визвольної боротьби народу. Творче поєднання класичних жанрів, форм з традиціями національного фольклору; перетворення характерних особливостей народної музики. Створення нових для української музики жанрів кантати, хорової поеми, монолога, вокального ансамбля.

Новаторський розвиток традицій хорової музики, створення жанру хорової поеми-кантати. Кантата "Радуйся, живо неволитая" (1883): особливості драматургії, музичної мови.

Різноманітність тематики та жанрів у солоспівах.

Фольклорні джерела музично-виражальних засобів та звернення до типово оперних засобів, прийомів.

Провідна роль вокальної мелодії, її типи. Фактурна різноманітність фортепіанної партії. Солоспіви і хори на тексти І.Франка, Л.Українки, Г.Гейне, А.Міцкевича.

Музичний матеріал:

- Опері "Тарас Бульба", "Наталка Полтавка".
- Обробки народних пісень:
"Про Байду", "Ой, гаю мій, гаю", "Там, де Ятрань" та ін.
- Кантата "Радуйся, живо неволитая".
- Солоспіви "Ой, одна я, одна", "Якби мені, мамо, намісто", "Тетьмани, тетьмани", "Минають дні", "Огні горять", "Якби зустрілися ми знову", "Доля", "Садок виплеваний", "Коли настав чудовий май", "Місяцю знязю", "В грудях вогонь".

ТЕМА 11. Калачевський М.М. (1851 — між 1910 — 1912)

Прогресивне значення творчої діяльності композитора в період посилення національного пробудження українського народу. "Українська симфонія" (1876) — етапний твір у процесі становлення вітчизняного симфонізму. Перетворення традицій лірико-романтичного симфонізму на національно-стильовому ґрунті. Ідейно-образне узагальнення фольклорних джерел.

Музичний матеріал:

- "Українська симфонія".

ТЕМА 12. Сокальський В.І. (1863 — 1919)

Видатний діяч вітчизняної музичної культури кінця XIX — початку XX ст. Демократичний просвітницький характер музично-громадської та музично-критичної діяльності.

Багатогранність творчої спадщини. Життєвий і творчий шлях. Симфонія соль-мінор (1892) — зразок майстерного переосмислення образних і стильових багатств національного фольклору на основі досягнень музичного професіоналізму. Вплив романтизму П.Чайковського на художні особливості, драматургію і стиль симфонії. Пісенно-ліричний тип симфонізму. Контрастне зіставлення — як основний прийом розвитку.

Музичний матеріал:

- Симфонія соль-мінор.

Для ознайомлення:

- Фортепіанна сюїта "На луках"; вокальні твори.

ТЕМА 13. Аркас М.М. (1852 — 1909)

Представник прогресивних кіл української інтелігенції 2-ої половини XIX ст. Композитор, історик-дослідник, лектор-пропагандист, громадський діяч та меценат.

Опера "Катерина" (1891) — лірико-побутова психологічна драма, перша опера на шевченківський сюжет.

Народно-пісенна основа музичної мови; реалізм, демократична спрямованість. Посилення у драматургії стильових ознак лірико-психологічного та народно-побутового оперних жанрів.

Використання принципу наскрізної дії в ансамблях і моноспівах. Характеристика народу через жанрово-побутову сферу в хорових епізодах.

Музичний матеріал:

- Опера "Катерина".

ТЕМА 14. Творчість композиторів Західної України 2-ої половини XIX ст.: Д.В.Січинський, А.К.Вахнянин

Посилення процесу консолідації українського народу, встановлення зв'язків між галицькими, східно-українськими та російськими суспільно-політичними і культурними діячами: громадська і творча діяльність М.Драгоманова, І.Франка, М.Павлика, Б.Грінченка, Л.Українки, М.Лисенка та ін. Активізація громадсько-культурного життя: концертна, музично-освітня діяльність товариств, гуртків, видавництва.

М.Вербицький, І.Лаврівський — засновники світської західно-української музики. Значення творчої діяльності І.Воробкевича, А.Вахнянина, В.Матюка, О.Ніжанківського, Д.Січинського.

А.Вахнянин (1841 — 1908) — диригент, публіцист, письменник, автор першої західно-української опери "Купало", хорів та обробок українських народних пісень.

Вияв романтичної фольклорної тенденції в опері "Купало", відтворення обрядових сцен, картин побуту через осмислення своєрідного галицького фольклору.

Д.Січинський (1865 — 1909) — перший композитор-професіонал Галичини. Провідна роль хорового та пісенно-романсового жанрів, заснованих на народно-пісенних інтонаціях.

Присутність сентименталізму як стилізованої риси композитора. Деяка обмеженість композиторських прийомів у творчості. Кантата “Лічу в неволі” на сл. Т.Шевченка – один з перших творів у цьому жанрі в Західній Україні.

Музичний матеріал:

- А. Вахнянин. Опера “Купало” (Хор з І дії, арія Одарки “Нема мені порадонок”).
- Д.Січинський. Кантата “Лічу в неволі”.

ТЕМА 15. Музична культура України кінця ХІХ — початку ХХ ст.

Піднесення суспільно-демократичного руху, боротьба за соціальне і національне визволення в умовах важкого політичного і економічного становища.

Активізація громадського життя, інтенсивний розвиток різних видів національного мистецтва. Світове визнання творчості І.Франка, Л.Українки, М.Козубинського, В.Стефаніка, В.Віницького, В.Самійленка, П.Мириного, О.Олеся та ін.

Відкриття українського постійного драматичного театру: творчість передових діячів — М.Садовського, М.Кропивницького, П.Саксаганського, М.Заньковецької та ін. Самобутня творчість українських живописців — Г.Світлицького, І.Івакевича, Ф.Кричевського, М.Пимоненка, С.Васильківського, О.Мурашко, Г.Нарбута, М.Самохіна, О.Слистіона; скульпторів Л.Позена, Ф.Балавенського та ін.

Активізація музичних процесів, розвиток прогресивних естетичних тенденцій реалізму, народності й демократизму в творчості М.Лисенка, його сучасників і послідовників.

Піднесення професійного рівня всіх галузей музичного мистецтва. Збагачення змісту, драматургії, виражальних засобів у хоровому, оперному, камерно-вокальному і камерно-інструментальному жанрах.

Розвиток музикознавства, музичної критики, музичної фольклористики. Відкриття перших національних закладів музичної освіти. Посилення контактів української музики із світовою культурою.

ТЕМА 16. Леонтович М.Д. (1877 — 1921)

Творчість композитора — яскраве і самобутнє явище в українській музичній культурі. Новаторські пошуки в жанрі обробки народної пісні, зокрема, в питанні формотворення (вокально-хорова мініатюра). Життєвий і творчий шлях.

Характерні риси методу обробок народних пісень: розкриття в музиці внутрішнього змісту поетичного тексту, динаміка її сюжету і образів; широке використання різноманітних поліфонічних засобів.

Музичний матеріал:

Обробки народних пісень:

• “Мала мати одну дочку”,	• “Ой, устану я в понеділок рано”,	• “Над річкою-бережком”,
• “Козака несуть”,	• “Із-за гори кам’яної”,	• “Щедрик”,
• “Пряля”,		• “Дударик”.

ТЕМА 17. Стеценко К.Г. (1882 — 1922).

Видатний композитор, музично-громадський діяч, послідовник традицій М.Лисенка. Глибока народно-національна основа творчості. Життєвий і творчий шлях. Багатогранність тематики та жанрів.

Еволюція образного змісту вокальних творів від епіко-романтичних до лірико-психологічних; характерні риси музично-тематичного розвитку в солоспівах на вірші Г.Гейне, В.Самійленка, О.Олеся, К.Бальмонта, Л.Українки та ін.

Визначальна роль хорового жанру. Втілення суспільно-громадянських ідеалів у хорових творах великих форм. Особливості музичної драматургії кантати “Єднаймося”, поеми-кантати “У неділеньку святую”.

Пошуки нових прийомів у жанрі обробки народної пісні.

Музичний матеріал:

- Обробки народних пісень “Колядки і щедрівки”.
- Кантата “Єднаймося”.
- Поема-кантата “У неділеньку святую”.
- Хорова поема “Сон”.
- Солоспіви:

“Плавай, плавай, лебедонько”, “О, не дивуйсь”, “Стояла я і слухала весну”, “В душі моєї спомин”, “Вечірня пісня”, “То була тихая ніч” та ін.

ТЕМА 18. Степовий Я.С. (1883 — 1921)

Видатний український композитор, продовжувач традицій М.Лисенка та російських композиторів. Демократична спрямованість творчості, національна природа музичної мови. Життєвий і творчий шлях. Провідна роль вокальних жанрів, фортепіанні твори.

Вокальний цикл “Барвінки” (1905-1906) : коло образів, жанрова палітра (народно-жанрові сюїти; лірико-епічні, пісенно-романсові солоспіви) .

Вокальний цикл “Пісні настрою” на сл. Олександра Олеся (1906 — 1907). Особливості стилістики циклу. Лаконізм вислову, образний, ладотональний, фактурний контраст між окремими номерами циклу, ускладнення гармонічної мови, поліфонізація фактури.

Переважає роль мініатюрних форм у фортепіанних творах — прелюдії, мазурки, вальси, танці. Вплив традицій А.Лядова, М.Лисенка, раннього О.Скрябіна.

Музичний матеріал:

- Солоспіви з циклу “Барвінки”:
“Три шляхи”, “Степ”, “Із-за гаю сонце сходить”, “Утопала стежечку”, “Ой, стрілочка до стрілочки”, “Розвійтеся з вітром”.
- Солоспіви з циклу “Пісні настрою”.
- Фортепіанні твори: Прелюдія ля-мінор, ор. 7 № 4; “Прелюд пам’яті Шевченка”

Видатний український композитор, музикознавець, педагог, музично-громадський діяч. Значення творчої діяльності митця в процесі розвитку музичної культури Західної України. Розвиток традицій вітчизняної та зарубіжної класики. Життєвий і творчий шлях; характеристика кожного періоду. Жанрова різноманітність творчості.

Переважа масштабних форм вокально-інструментального та симфонічного жанрів. Епіко-драматичний характер кантати-симфонії «Кавказ» (1912), кантати-поєми «Заповіт» (1934, 1955). Коло образів, симфонізм розвитку, вагома роль поліфонічних прийомів. Досягнення в галузі вивчення особливостей галицького фольклору. Камерно-інструментальні твори.

Музичний матеріал:

- Кантата-симфонія «Кавказ», кантата-поема «Заповіт»
- Обробка народних пісень: «Галілка», «Ой, співачки мої» та інші
- «Пісні без слів» для фортепіано.

ТЕМА 20. Основні етапи розвитку музичної культури України у 20 – 50-х рр. ХХ ст

Складність і протиріччя історичної доби. 20-і роки як новий етап національного відродження української культури.

Активізація мистецького життя: театр Леся Курбиса «Березіль»; романтичний аспект зображення історичних подій у творчості М.Хвильового; політична спрямованість і поетична символіка прози і кінофільмів О.Довженка. Наявність деформаційних процесів суспільно-мистецького життя в тридцяті роки; розстріляне українське відродження

Різноманітні тенденції вирішення проблем образного та національно-стильового розвитку симфонічного, камерно-інструментального, хорового та оперного жанрів у напрямі філософського узагальнення і програмної конкретизації образів.

Конкретний огляд творчості композиторів: Л.Ревуцький, Б.Лятошинський, В.Косенко, М.Вериківський, К.Данькевич, Ю.Мейтус, А.Штогаренко, К.Домінчен, Г.Майборода, В.Кирейко, А.Філіпенко, Д.Клебанов, С.Людкевич, М.Колесса, В.Гомоляка.

Постанова ЦК ВКП(б) 1948 р., що спровокувала певну декоративність і примарність ряду програмних творів.

Музичний матеріал:

- **Б. Лятошинський.** Увертюра на 4 українські теми; Уривки з опери «Золотий обруч»; Симфонія-баллада «Трагедія».
- **М. Вериківський.** «Веснянки».
- **Л. Ревуцький, В.Косенко.** Камерні фортепіанні твори.
- **Ю. Мейтус.** Уривки з опер «Молода гвардія», «Украдене щастя».
- **С. Людкевич.** «Прикарпатська симфонія».
- **В. Кирейко.** Уривки з опери «Лісова пісня».
- **Г. Майборода.** Уривки з опери «Милана», симфонія № 2 «Весняна».

Видатний композитор, піаніст, педагог. Значення творчості композитора у формуванні української камерно-інструментальної музики. Багатство тем і образів. Основні етапи життєвого шляху.

Камерна вокальна творчість. Відтворення поезії М.Лермонтова, О.Пушкіна, О.Блока, К.Бальмонта, С.Єсеніна, Ф.Гюґчева, П.Тютюнни. Продовження традицій вітчизняної вокальної класики; поетичність, лірична безпосередність; послідання елементів наслівності й декламційності; розвинена і яскраво-образна інструментальна партія.

«Класичне тріо» для скрипки, віолончелі й фортепіано; сюїта у формі старовинних танців; соната для скрипки, віолончелі й фортепіано; фортепіанний концерт – класичні зразки української камерно-інструментальної літератури.

Послідання традицій російської і західно-європейської класики, зокрема Ф.Шопена, Р.Шумана, П.Чайковського, С.Рахманінова, раннього О.Скрябіна з національною образністю і стильовими особливостями української музики.

«Героїна увертюра» (1932) як зразок першого українського героїко-романтичного симфонічного твору, де відтворено узагальнену ідею революційного пафосу. Джерела тематизму, особливості драматургії і тематичного розвитку.

Музичний матеріал:

- **Солосієн:**
«Сумний я», «Коліслова», «Німої тиші хочеться мені», «Коли б ти могла», «Осіпний вечір», «Сніва зима», «Мне тужно», «Старовинна пісня», «Я пережив снів жоданья» та інші.
- «Класичне тріо» для скрипки, віолончелі й фортепіано.
- П'єтодів у формі старовинних танців.
- «Героїна увертюра».

Значення творчості композитора як класика української музики, засновника лірико-драматичного симфонізму.

Педагогічна, музично-громадська діяльність.

Продовження і розвиток традицій вітчизняних та російських композиторів (М.Лисенка, М.Леоптовича, П.Чайковського, О.Бородина, О.Скрябіна).

Романтична лірико-епічна спрямованість змісту творів.

Переосмислення і синтезування традиційних і сучасних засобів музичної виразності в поєднанні з національними фольклорними джерелами. Образна багатогранність, жанрова різноманітність творчості.

Життєвий і творчий шлях.

Обробки народних пісень, їх місце і роль у формуванні творчого методу. Збірки «Сонечко», «Козацькі пісні», «Галицькі пісні», «П'ять пісень для змішаного хору в супроводі фортепіано».

Новаторський розвиток традицій М.Лисенка, М.Леонтовича. Сильові риси обробок: поєднання ладових особливостей фольклорного першоджерела з хроматично-загостреними, романтично піднесеними гармонічними засобами.

Хорова поема-кантата «Хустина» (1932, 1944). Глибоке проникнення в характер поезії Т.Шевченка і втілення її в музиці. Узагальнення і симфонізація різножанрових фольклорних джерел. Характерні особливості драматургії. Наскрізність розвитку в розкритті образних перетворень. Розвиток традицій кантат М.Лисенка, С.Людкевича, К.Стецька. Визначне місце твору в розвитку вокально-симфонічного жанру.

2-а симфонія (1927 р., II ред. – 1940 р., III ред. – 1969 р.) як етапний твір в історії української музики. Джерела тематизму, що базується переважно на обрядових і побутових народно-пісневих жанрах. Узагальнення національно-стильових особливостей фольклору і створення на цій основі самостійної симфонічної концепції. Новаторський розвиток традицій вітчизняного і західно-європейського симфонізму на національному ґрунті.

Музичний матеріал:

- Обробки народних пісень із збірок «Сонечко», «Козацькі пісні», «Галицькі пісні».
- Поема-кантата «Хустина».
- 2-а симфонія.

Для ознайомлення:

- Прелюдії для фортепіано, ор. 4, ор.7, ор.11.
- «Пісня» для фортепіано ор. 17.
- «Балада» для віолончелі.
- Інтермеццо для скрипки.

ТЕМА 23.

Лятошинський Б.М. (1895–1968)

Видатний композитор, музично-громадський діяч, педагог.

Багатогранність творчості, ідейна значимість і глибина музичних образів, багатство тематики і жанрів.

Провідне значення симфонічних жанрів. Загострена конфліктність драматургії, наскрізний розвиток – провідні риси стилю. Творчий розвиток традицій вітчизняної і зарубіжної класики на національному ґрунті. Новаторство творчого методу. Еволюція стилю.

Життєвий і творчий шлях.

Обробки народних пісень – творча лабораторія композитора, де формувалися принципи симфонізації, переосмислення фольклору. «Українські народні пісні» – новий етап у розвитку вітчизняної традиції камерно-вокального жанру. Новаторство в галузі хорових обробок.

«Український квінтет» (1942–1945). Ідейно-образний зміст твору, трагічність образів. Глибине проникнення в фольклорні першоджерела, високий рівень інтонаційного

узагальнення. Розширення жанрових рамок камерного ансамблю завдяки симфонізації музичного розвитку.

3-я симфонія (1951 р., II ред. – 1955 р.) – один з найвизначніших творів українського симфонізму, симфонія-драма, пам'ятник епохи.

Загострена конфліктність драматургії, поступове розгортання ідеї в кожній з 4-х частин. Новаторське трактування симфонічного циклу. Безперервність і напруженість розгортання, що визначає своєрідність драматургії. Надзвичайно важлива роль лейтмотивів, що узагальнюють головні образи наскрізного розвитку. Трансформація музичних образів.

Велика роль розробковості в усіх розділах сонатної форми (I, II, IV), використання поліфонічних засобів розвитку. Темброва наснаженість оркестру.

Хорова творчість.

Глибока змістованість, натхненність музичного втілення української та російської класичної поезії.

«Тече вода в синє море» на вірші Т.Шевченка (I ред. 1926) – хорова поема епіко-драматичного характеру. Перетворення традицій національного епічного фольклору, на інтонаціях якого базується драматургія твору. Філософське узагальнення образу, його симфонізація шляхом трансформації тематичного зерна.

Музичний матеріал:

- «Український квінтет».
- III симфонія.
- Обробки народних пісень:
 - «Журба за журбою», «Гей, у лісі, в лісі», «Закувала зозуленька» та інші.
- Хорові обробки:
 - «Про Кармелока», «Ой, ходять сон».
- Хор «Тече вода в синє море».
- Хоровий цикл «Пори року».

ТЕМА 24.

Штогаренко А.Я. (1902–1992)

Видатний український композитор, педагог, громадський діяч.

Оптимістичний характер ідейно-образної спрямованості творів. Переважне значення вокально-симфонічних жанрів; розвиток принципів програмної музики, значна роль жанровості. Органічне перетворення фольклорної інтонаційної лексики, на засадах якої ґрунтується індивідуальний стиль.

Життєвий і творчий шлях.

Кантата-симфонія (симфонія № 1) «Україно моя» (1943 р.). Героїко-патріотична спрямованість, публіцистичність. Використання текстів М.Рильського і А.Малишка. Джерела тематизму, інтонаційна єдність циклу. Симфонізація розвитку тематичного матеріалу, епічно-узагальнений характер розгортання оповіді, програмність.

«Київська симфонія» (симфонія № 3) – 1972 р. – епіко-героїчний програмний твір.

Багатоплановість жанрових джерел. Органічне поєднання елементів народно-стильових діатонічних ладів з багатствами мажоро-мінорної системи. Особливості драматургії і тематичного розвитку.

Музичний матеріал:

- Кантата-симфонія «Україно моє».
- Симфонія «Київська».

ТЕМА 25. Данилевич К.Ф. (1905 — 1984)

Видатний український композитор, музично-громадський діяч. Перевага монументальних форм, героїчного пафосу вислову. Провідна роль музично-театральних жанрів у творчості; народно-пісенна основа музичної мови.

Опера «Богдан Хмельницький» (1950 р., II ред. — 1958 р., III ред. — 1974 р.) — історико-героїчна опера, що ґрунтується на традиціях вітчизняної оперної класики. Народність, реалістичність образів, героїко-епічні та ліричні риси музичних характеристик головних героїв; багатоплановість розкриття образу народу.

Балет «Лілея» (1940 р.) — еталонний твір у розвитку української хореографії; органічне поєднання принципів світового класичного балету з суто національними традиціями. «Лілея» — тип народної драми, де героїчний елемент поєднується з ліричним. Використання народних мелодій. Майстерне перерозуміння особливостей різних пісенних жанрів.

Значення лейтмотивів у розкритті конфліктної драматургії.

Музичний матеріал:

- Опера «Богдан Хмельницький».
- Балет «Лілея».

ТЕМА 26. Музична культура України 60 — 90-х рр. XX ст.

Загальна характеристика суспільно-політичного життя:

- ✓ обмеженість критики сталінізму в період «відлиги» початку 60-х років; визнання помилок у партійному керівництві;
- ✓ протидії прогресивним процесам у «застійний» період 70-х — початку 80-х років;
- ✓ прогресивно-демократичні зміни у політичному і соціальному житті на сучасному етапі;
- ✓ початок нового етапу національного відродження.

Якісно нові риси української музики як продовження прогресивних досягнень попереднього етапу.

Стилістичні зміни у творчості українських композиторів, що обумовлені поглибленням уваги до проблем сучасності, до скарбів народної творчості; пошуки нових виражальних засобів і збагачення традиційних.

Відродження на якісно новому рівні «фольклорної хвилі» початку XX ст., перерозуміння національного фольклору на рівні сучасних інтонаційно-виразних засобів.

Неокласичні і неоромантичні тенденції, що знаходять відбиття у складних жанрових синтезуваннях.

Переважає значення розвитку симфонічного, камерно-інструментального та хорового жанрів. Закріплення національно-специфічних традицій симфонізму.

Актуальні проблеми сучасного українського музичного театру.

ТЕМА 27. Скорик М.М. (нар. 1938 р.)

Жанрова різноманітність творчості, активна громадська, педагогічна діяльність. Неофольклорні тенденції, що знайшли вияв у використанні самобутніх пластів західно-українського фольклору в сполученні із сучасною композиторською технікою.

Неокласичні, полістилістичні тенденції у поєднанні з яскраво національним характером.

«Карпатський» концерт для оркестру (1972 р.) — яскравий зразок використання фольклору як імпульсу для розвитку; розуміння фольклору як системи естетичних принципів, перерозуміння народних інтонацій, поглиблення їх шляхом симфонізації.

Нові засоби музичної виразності, яскраві оркестрові ефекти.

Музичний матеріал:

- «Карпатський» концерт для оркестру (на всіх відділах).
- Речитативи та ролю для скрипки, віолончелі, фортепіано.
- Концерт № 2 для скрипки з оркестром (1988 р.).
- Концерт для віолончелі (1983 р.) (для студентів відділу «Сиринні інструменти», «Фортепіано»)

ТЕМА 28. Дичко Л.В. (нар. 1939 р.)

Переважає значення хорового та вокального жанрів у творчості. Виявлення характерних для «неофольклорної хвилі» стильових рис: створення особливого «етнографічного комплексу» при збереженні авторського підходу до образно-інтонаційного розкриття змісту. Поєднання фольклорних першоджерел і сучасних виразних засобів.

Кантата «Червона калина» (1969) на тексти старовинних українських народних пісень XIV — XVII ст. — характерний твір неофольклорної тенденції. Жанровий і тематичний відбір текстів; інтонаційні джерела; драматургічні та ладо-гармонічні особливості твору.

Кантата «Чотири пори року» (1973 — 1976 рр.) — художнє узагальнення стилістики обрядового народно-пісенного матеріалу; загострення тематичних і жанрових контрастів як основний композиційний прийом. Ладо-гармонічні засоби.

Музичний матеріал:

- Кантата «Чотири пори року», «Червона калина».
- Вокальний цикл «Пастелі» або «Енгармонійне».

Активна творча і музично-громадська діяльність композитора. Гуманістична спрямованість творчості, емоційно-напружена манера висловлення, глибока філософська узагальненість. Провідна роль симфонічного жанру. Продовження традицій конфліктно-драматичного симфонізму Б.Лятошинського, збагачення жанру новими засобами розвитку.

Звернення до музично-театральних жанрів (фольклорна опера "Коли цвіте напороть", балети "Ольга", "Прометей").

2-а симфонія "Героїчна" (1975 р.) — симфонія-драма, узагальшене відображення героїчної теми війни і миру.

Єдність циклу, що обумовлена особливостями драматургічного задуму, тематичною спорідненістю частин, наскрізним розвитком.

Камерна симфонія № 3 (1982 р.) — визнання твору одним з 10 найкращих за 1983 р. (Музична комісія ЮНЕСКО).

Створення якісно нового типу одночасної симфонії (характерного для творчості А.Шнітке, Г.Канчелі, В.Сільвестрова 70-80-х рр.). Глибоке проникнення в психологічну сферу особистого, людського.

Висока ступінь концентрації інтонаційно-драматургічного розвитку, що сполучає велику експресивну напругу з медитаційним поглибленням. Поєднання прикмет циклічності, варіаційності й рондальності в межах одночасної симфонії; жанровий синтез; новий тип тематизму.

Опера "Коли цвіте напороть" — характерний для "нової фольклорної хвилі" твір, що відтворює глибинні пласти національного фольклору.

Музичний матеріал:

- Симфонія № 2 "Героїчна".
- Камерна симфонія № 3.
- Опера "Коли цвіте напороть" (II дія).

Ідейна наснага, філософська узагальненість, духовна змістовність творчості. Новаторський характер музичної мови. Органічне поєднання сучасної композиційної техніки з глибоко емоційним індивідуальним способом висловлення.

Ліричність і філософська концепційність — дві найважливіші сторони творчості композитора.

Глибоке творче переосмислення традицій світового мистецтва.

IV симфонія (1976 р.) — стапий твір у творчості композитора. Трагічна симфонія-сповідь, симфонія-роздум.

Застосування нового типу симфонічного розвитку — медитативного. Зовнішня статичність, плинність форми при наявності логіки драматургічного розвитку.

Музичний матеріал:

- IV симфонія.

Для ознайомлення:

- Медитація для віолончелі й камерного оркестру (1972).
- Вокальний цикл «Тихие песни» (1974 – 1977 рр.).

Провідне значення музично-театральних жанрів у творчості композитора.

Монопера "Ніжність" ("Листи кохання") (1971) — лірико-психологічна драма; органічне поєднання рис камерної опери і вокальної симфонії. Дві лінії наскрізного музично-драматичного розвитку. Принцип монотематизму. Експресивна насиченість вокальної партії, органічне поєднання пісенності і декламаційності. Значення оркестрових інтерлюдій як емоційних висновків-узагальнень. Багатоплановість трактування оркестру.

Балет "«Кам'яний господар" (1969, II ред. - - 1979) — характерний твір для розвитку вітчизняного балетного жанру 60-х –початку 70-х років. Симфонізація музичного розвитку.

Гостроконфліктна драматургія; підвищена експресія вислову. Значення лейттем у характеристиках дійових осіб.

Музичний матеріал:

- Опера "Ніжність".
- Балет "Кам'яний господар".

Провідне значення симфонічного жанру в творчості композитора. Глибока образна насиченість; оновлення засобів виразності. Симфонія № 4 "Пам'яті Д. Шостаковича" (1976) — твір, що відтворює основні стилеві засади музики композитора — зосередженість в межах одного емоційного стану, його тонкі внутрішні градації.

Музичний матеріал:

- Симфонія "Пам'яті Д.Шостаковича"

Розвиток національної музичної культури в умовах державної незалежності.

Ознайомлення з творами, що становлять значні досягнення в різних жанрах, відтворюють різноманітні напрямки новаторських пошуків.

Музичний матеріал:

Пропонуються твори для загального ознайомлення за вибором викладача:

- С.Станкович. "Діктум" (1987 р.) для камерного оркестру.
- В.Сільвестров. "Ехеді полупентум", симфонія для баритону і симфонічного оркестру.

- М.Скорик. Концерт для віолончелі з оркестром (1983).
- В.Бібік. Симфонія № 9.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Архимович Л., Гордійчук М. Микола Лисенко. Життя і творчість. – К.: Муз. Україна, 1992.
2. Архимович Л. Микола Віталійович Лисенко. – К.: Мистецтво, 1963.
3. Архимович Л. Українська класична опера. – К.: Держвидавництво образотворчого мистецтва та муз. літератури УРСР, 1957.
4. Архимович Л. Шляхи розвитку української радянської опери. – К.: Музична Україна, 1970.
5. Архимович Л., Шреер-Ткаченко А., Шеффер Т., Карішева Т. Музыкальная культура Украины. – М.: Гос. муз. изд., 1961.
6. Архимович Л., Карішева Т., Шеффер Т., Шреер-Ткаченко О. Нариси з історії української музики. – К.: Мистецтво, 1964. ч. 1,2.
7. Архимович Л., Шреер-Ткаченко А., Шеффер Т., Карішева Т. Музыкальная культура Украины. – М.: Гос. муз. изд-во, 1961.
8. Белза І. Лятошинський Б.М. – К.: Мистецтво, 1974.
9. Белза І. Учитель (Б.Лятошинский) // О музыкантах XX века. Избр. очерки. – М.: Советский композитор, 1979.
10. Бондаренко Т. Концерт для фортепіано з оркестром Л.М.Ревуцького. // Сучасна музика. – К.: Музична Україна, 1973, вип. 1.
11. Бондаренко Т. Про взаємозв'язок мелодії та гармонії у творах українських радянських композиторів. // Українське музикознавство. – К.: Музична Україна, 1969, вип. 5.
12. Бондаренко Т. Деякі композиційні особливості обробок народних пісень для голосу і фортепіано Б.М.Лятошинського.// Українське музикознавство.–К.: Муз.Україна, 1969, вип. 4.
13. Борис Николаевич Лятошинский. Сб. статей / Сост. М.Д.Коліца – К.: Муз. Україна, 1987.
14. Боровик М. Творчість Андрія Штогаренка. – К.: Наук. Думка, 1965.
15. Боровик М. Андрей Штогаренко: жизнь, творчество, черты стиля.–К.: Муз. Україна, 1984.
16. Боровик М. Український радянський камерно-інструментальний ансамбль.–К.: Муз. Україна, 1968.
17. Булат Т. Героїко-патриотична тема в творчості М.В.Лисенка. – К.: Наук. Думка, 1965.
18. Булат Т. Український романс – К.: Наук. Думка, 1979.
19. Булат Т. Яків Степовий. – К.: Муз. Україна, 1980.
20. Бялик М. Л.М.Ревуцький.–Л.:Сов. Композитор, 1979.
21. Бялик М. Л.М.Ревуцький. Риси творчості. – К.: Муз. Україна, 1973.
22. Василенко З. Фольклористична діяльність М.В.Лисенка. – К.: Наукова думка, 1972.

23. Виноградов Г. Андрій Штогаренко. – К.: Муз. Україна, 1973.
24. Виноградов Г. А.Штогаренко. – К.: Муз. Україна, 1985.
25. Волинський Й. А.А.Кос-Анатольський. – К.: Мистецтво, 1965.
26. Волинський Й. Композитор М.Колесса. – Львів, 1954.
27. Волинський Й. Хорова творчість Є.Козака. – К.: Мистецтво, 1964.
28. В.С.Косенко у спогадах сучасників.// 36.ст.(Упор. Косенко А.В.) – К.: Муз. Україна, 1967.
29. В.С.Косенко. Спогади. Листи. / 2-ге вид., доп. – К.: Муз. Україна, 1975.
30. Гейвандова К. М.Кармінський. – К.: Муз. Україна, 1981.
31. Герасимова-Персидська П.О. М.І.Вериківський.– К.: Держ. вид., 1959.
32. Герасимова-Персидська Н. Хоровий концерт на Україні в XVII – XVIII ст. – К.: Муз. Україна, 1978.
33. Герасимова-Персидська Н. Музичні знахідки з “Матице Српске” (мотети кінця XVII – поч. XVIII ст.)// 36. “Український музичний архів”, вип. 1. – Київ: Центрмузінформ, 1995.
34. Гнатів Т. Мірослав Скорик.// Українське музикознавство.– К.: Муз. Україна, 1968, вип. 3.
35. Гордійчук М. П.Козицький – К.: Муз. Україна, 1985.
36. Гордійчук М. Леся Дичко – К.: Муз. Україна, 1978.
37. Гордійчук М. Микола Леонтович – К.: Муз. Україна, 1977.
38. Гордійчук М. Г.І.Майборода – К.: Мистецтво, 1963.
39. Гордійчук М. Українська радянська симфонічна музика – К.: Муз. Україна, 1969.
40. Гордійчук М. П.І.Майборода – К.: Мистецтво, 1964.
41. Гордійчук М. Українська радянська музика. Нарис. – К.: Держ. вид-во образотворчого мистецтва і муз. літ. УРСР, 1957.
42. Гордійчук М. Українська симфонія Калачевського – К.: Мистецтво, 1963.
43. Гордійчук Н. Украинская советская музыка. К.: Держ. Вид-во образотворчого мистецтва і муз. літ. УРСР, 1960.
44. Горюхіна Н. Друга симфонія А.Штогаренка.// Укр. музикознавство. – К.: Муз. Україна, 1968, вип. 3.
45. Горюхіна Н. Симфонізм Ревуцького. – К.: Мистецтво, 1965.
46. Грінченко М. Вибране.– К.:Держ. вид-во образотворчого мистецтва і муз. літ. УРСР, 1959.
47. Гусарчук Т. Дванадцять хорових концертів з автографу А.Веделя.// 36.“Український музичний архів”, вип. 1. – Київ: Центрмузінформ, 1995.
48. Довженко В. Героїчна увертюра В.Косенка. – К.: Мистецтво, 1963.
49. Довженко В. Нариси з історії укр. рад. музики. – К.: Держ. вид-во; ч.1.–1957, ч.2–1967.
50. Єрмакова Г. І.Карабіць. – К.: Муз. Україна, 1983.
51. Дяченко В. М.Д.Леонтович. – К.: Муз. Україна, 1969.
52. Загайкевич М. Драматургія балету. – К.: Наук. думка, 1978.
53. Загайкевич М. Левко Колодуб. – К.: Муз. Україна, 1978.
54. Загайкевич М. Музичне життя Західної України другої половини XIX ст. – К., Вид. АН УРСР. 1960.
55. Загайкевич М. С.П.Людкевич. – К.: Муз. Україна, 1957.

56. Загайкевич М. Українська балетна музика. – К.: Наук. думка, 1969.
57. Зандрок С. Фортепіанні сонати В.Косенка та Б.Лятошинського // Укр. музикознавство. – К.: Муз. Україна, 1975., вип. 10.
58. Запорожець Н. Б.Н.Лятошинський. – М.: Сов. Композитор, 1960.
59. Зінкевич О. Г.Майборода. – К.: Муз. Україна, 1983.
60. Зинькевич Е. Динамика обновления. Украинская симфония на современном этапе в свете диалектики традиций и новаторства (1970-е – начало 80-х годов). – К.: Муз. Україна, 1986.
61. Зинькевич Е. Евгений Станкович // Композиторы союзных республик. – М.: Сов. композитор, 1986, кн. 5.
62. Зинькевич Е. Юрий Иценко // Композиторы союзных республик. – М.: Сов. композитор, 1977, вып. 2.
63. Золотовицька І. Д.Кисбанов. – К.: Муз. Україна, 1980.
64. Золочевський В. Ладно-гармонічні засади української радянської музики – К.: Муз. Україна, 1976.
65. Іванов В. Дмитро Бортиянський. – К.: Муз. Україна, 1980.
66. Іванов В. Родовід Д. Бортиянського. // Зб. "Український музичний архів", вип. 1. – Київ: Центрмузінформ, 1995.
67. Історія української дожовтневої музики. – К.: Муз. Україна, 1969.
68. Історія української музики: у 4 т. (відп. редактори: I т. Гордійчук М., II т. Булат Т., III т. Загайкевич М.). – К.: Наук. думка, 1989-1992.
69. История музыки народов СССР. В 5 т. (Отв. Редактор Ю.Келдыш). – М.: Сов. композитор, 1970-1974.
70. История украинской музыки. Учебное пособие для студентов музыкальных вузов СССР (сост. и ред. Шпрер-Ткаченко А.). – М.: Музыка, 1981.
71. Історія української радянської музики: Учбовий посібник (Редколегія: Зинькевич О., Ляшенко І., Пяковський І., Шпрер-Ткаченко О.). – К.: Муз. Україна, 1990.
72. Калашник П. Риси стилю творчості В.Борисова. – К.: Муз. Україна, 1979.
73. Кауфман Л. М.М.Аркас. – К.: Держ. вид-во образотворчого мистецтва і муз. літ. УРСР, 1962.
74. Кауфман Л. С.С.Гулак-Артемівський. – К.: Держ. вид-во образотворчого мистецтва і муз. літ. УРСР, 1962.
75. Кауфман Л. Семен Гулак-Артемівський. – К.: Муз. Україна, 1981.
76. Кирило Стеценко. Спогади. Листи. Матеріали. (Упор. С.Федотов). – К.: Муз. Україна, 1981.
77. Клип В. Українська радянська фортепіанна музика (1917-1977). – К.: Наук. думка, 1980.
78. Клип В. Л.Ревуцький – композитор, піаніст. – К.: Наук. думка, 1972.
79. Конькова Г. Ю.Іщенко. – К.: Муз. Україна, 1975.
80. Копица М. Симфонии Б.Лятошинского: эпоха, коллизии, драматургия. – К.: Муз. Україна, 1990.
81. Кожухар В. Виконавський аналіз "Карпатського концерта" для оркестру М.Скорика. // Укр. музикознавство. – К.: Муз. Україна, 1981, вип. 16.

82. Коренюк О. Педагогічні принципи М.В.Лисенка. // Укр. музикознавство. – К.: Муз. Україна, 1969, вип. 4.
83. Костенко В. Музикознавчі праці, статті, матеріали. – Київ: Центрмузінформ, 1996.
84. Кук В. Рукописна партитура творів А.Веделя. // Зб. "Український музичний архів", вип. 1. – Київ, Центрмузінформ, 1995.
85. Курковский Г. Микола Віталійович Лисенко – піаніст-виконавець. – К.: Муз. Україна, 1973.
86. Лисенко Микола – борець за народність і реалізм у мистецтві. – К.: Наук. думка, 1965.
87. Лисенко Микола Віталійович. – К.: Мистецтво, 1962.
88. Лисенко М. Народні музичні інструменти на Україні. – К.: Мистецтво, 1953.
89. Лисенко М. Про народну пісню і про народність в музиці. – К.: Мистецтво, 1965.
90. Лисенко М. Характеристика музичних особливостей українських дум і пісень, виконуваних кобзарем Вересаєм. – К.: Мистецтво, 1955.
91. Лисенко О. М.В.Лисенко. Спогади сина. – К.: Держ. вид-во образотворчого мистецтва і муз. літ. УРСР, 1959.
92. Литвинова О. "Інструменталізація" камерного вокального циклу в творчості українських радянських композиторів 60-70-х років. // Укр. музикознавство, – К.: Муз. Україна, 1979, вип. 14.
93. Лісецький С. Кирило Стеценко. – К.: Муз. Україна, 1974.
94. Лісецький С. Риси стилю творчості К. Стеценка. – К.: Муз. Україна, 1977.
95. Лісецький С. С.Станкович. – К.: Муз. Україна, 1987.
96. Лядкевич С. Статті та дослідження. – К.: Муз. Україна, 1976.
97. Лятошинський Б.Н. Воспоминания. Письма. Материалы. В 2 ч. (сост. Л.Н.Грисенко, Н.И. Матусевич). – К.: Муз. Україна, ч. 1 – 1985; ч. 2 – 1986.
98. Ляшенко Г. Деякі аспекти новаторського трактування старовинної сюїти в "Партиті" М.Скорика. // Сучасна музика. – К.: Муз. Україна, 1973.
99. Матеріали науково-теоретичної конференції, присвяченої 100-річчю від дня народження Б.Лятошинського. – Львівська організація Спідки композиторів України., Львів, 1995.
100. Малишев Ю. "Симфонічні фрески" Л.Грабовського. // Укр. музикознавство. – К.: Муз. Україна, 1968. Вип. 3.
101. Малозьомова О. З історії української радянської опери 20-х років. Опера Б.Лятошинського "Золотий обруч" // Укр. музикознавство. – К.: Муз. Україна, 1968. Вип. 3.
102. Михайлов М. К.Данькевич. – К.: Муз. Україна, 1974.
103. Москаленко В. Евгений Станкович // Муз. культура братських республик СССР: Сб. статей. – К.: Муз. Україна, 1982.
104. Музичний світ Бориса Лятошинського. – Центрмузінформ Спідки композиторів України, 1995.
105. Нариси до історії української церковної музики. – Видання М.Т.Б., Р'облін-Вінніпег, 1968. Репригтне видання 1968 р. – Київ: Музична Україна, 1994.
106. Музыкальная культура Украины. – М.: Госуд. Муз. изд-во, 1961.

107. Музыкальная культура Украинской ССР. – М.: Музыка, 1979.
108. Нариси з історії української музики. Ч. 1,2. – К.: Мистецтво, 1964.
109. Некрасова Т. Проблема втілення соціально-історичної тематики в радянській опері// Укр. музикознавство. – К.: Муз. Україна, 1978, вип. 13.
110. Нестьєва М. Творчество В. Сильвестрова. // Композиторы союзных республик. – М.: Сов. композитор, 1983, вып. 4.
111. Олейник О. Фортепіанна творчість В.Косенка. – К.: Наук. думка, 1973.
112. Орфесв С.М. Леонтович і українська народна пісня. – К.: Муз. Україна, 1981.
113. Павличин С. Денис Січинський. – К.: Муз. Україна, 1980.
114. Павличин С. Станіслав Людкевич – К.: Муз. Україна, 1974.
115. Павличин С. В.В.Сильвестров – К.: Муз. Україна, 1988.
116. Пархоменко Л. Українська хорова пісня. Типологія, тематизм, композиція. – К.: Наук. думка, 1979.
117. Постаєва А. Становлення творчого методу Л.Ревуцького. – К.: Муз. Україна, 1978.
118. Правдюк О. Ладові основи української народної музики. – К.: Вид-во АН УРСР, 1961.
119. Проблеми української радянської музики: Статті. – К.: Муз. Україна. – Вип. 1–1965; вип. 2 – 1969.
120. Рыпарева М. Композитор Д.Бортнянский. – Л.: Музыка, 1979.
121. Самохвалов В. Черты симфонизма Б.Лятошинского. – К.: Муз. Україна, 1974.
122. Самохвалов В. Борис Лятошинский. – К.: Муз. Україна, 1974.
123. Самохвалов В. Б.Лятошинский. – К.: Муз. Україна, 1974.
124. Самохвалов В. Черты симфонизма Б.Л.Лятошинского. – К.: Муз. Україна, 1977.
125. Степаненко М. Соната для скрипки і чембало М.Березовського// 36. "Український музичний архів", вип. 1. – Київ: Центрмузінформ, 1995.
126. Степанченко Г. Композитор Яків Степовий. -- Тов-то Знання УРСР, К.: 1974.
127. Степанченко Г. Я.Степовий і становлення української радянської музики. – К.: Наукова думка, 1979.
128. Сучасна українська музика// 36. статей. – К.: Мистецтво, 1965.
129. Творчість М.Леонтовича// 36. статей./ Упор. В.Золочевський. – К.: Муз. Україна, 1977.
130. Творчість С.Людкевича// 36. статей./ Упор. М.Загайкевич – К.: Муз. Україна, 1979.
131. Творчість А.Штогаренка// 36. статей./ Упор. Т.Кравцов – К.: Муз. Україна, 1979.
132. Терещенко А. Симфонія Є.Станковича "Я стверджуюсь!"// "Укр. музикознавство". – К.: Муз. Україна, 1977, вип. 12.
133. Терещенко А. Українська радянська кантата і ораторія. – К.: Наукова думка, 1975.
134. Терещенко А. Українська радянська кантати і ораторія (1917-1945). – К.: Наукова думка, 1980.
135. Тимофєєв В. Український радянський фортепіанний концерт. – К.: Муз. Україна, 1972.
136. Ткаченко Г. До питання про метод створення інтонаційного образу народу в опері "Золотий обруч" Б.Лятошинського// Укр. музикознавство.– К.: Муз. Україна, 1974, вип. 9.
137. Українська музика// 36. статей. – К.: Муз. Україна, 1972.

138. Українська радянська музика// 36. статей (питання історії і теорії музики). – К.: Сов. композитор (Українське республіканське відділення), 1962. – вип. 2.
139. Украинская советская музика: Статти. – К.: Сов. композитор (Українське республіканське відділення), 1960.
140. Українське музикознавство: Науково-методичний міжвідомчий щорічник. – К.: Муз. Україна, 1964-1988, вип. 1-25.
141. Українська музична спадщина. Статті. Матеріали. Документи. (заг. ред. М.Гордійчука). – К.: Муз. Україна, 1989, вип. 1.
142. Фільц Б. Український радянський романс. К.: Наук. думка, 1970.
143. Хиврич Л. Мелодика симфонічних творів А.Я.Штогаренка. // Укр.музикознавство. – К.: Муз. Україна, 1967, вип. 2.
144. Хиврич Л. Некоторые черты мелодики и мелодического развития в кантате-симфонии С.Людкевича "Кавказ"// Укр. музикознавство. – К.: Муз. Україна, 1966, вип. 1.
145. Хиврич Л. Особливості народнопісенної мелодики на музичного розвитку у Другій симфонії Л.М.Ревуцького. // Укр. музикознавство. – К.: Муз. Україна, 1968, вип. 3.
146. Черкашина М. Опера ХХ століття. Нариси. – К.: Муз. Україна, 1981.

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА ЛІТЕРАТУРА
Програма для музичних училищ

Укладач **РЯБЦЕВА ГРИНА МИХАЙЛІВНА**

Комп'ютерний набір та верстка Лісняк А.А.

Українська музична література. Програма для музичних училищ. / Укл. Г.М.Рябцева –
Дніпропетровськ-Київ : ДДМУ, 1998. – 28 с.